

ΟΥΪΛΙΑΜ ΒΟΔΣΒΟΡΘ.

stone 1815. Peter Belle και The Wagonez 1819 και άλλα ποικίλα ασμάτια.

Αι ποιήσεις του Βορδσβόρθ επιδεικνύουσι πνεύμα πλούσιον, φαντασίαν δημιουργόν, και αίσθημα βαθύ· εξοκέλλει δ' ένίοτε μέχρις ευτραπείας τινός παιδικής εις την τάσιν του προς την αφέλειαυ της εκφράσεως, και ιδίως εις τὸ διηγηματικόν ὕφος· ἐπειδὴ δὲ αὐτός και ὁ Κολερίτζ συχνάκις εις τὰς ποιήσεις των περιγράφουσι τὰς λίμνας τῆς Κομητείας Βεστμορελάνδ, ώνομάσθησαν ὑπὸ τῶν ἄλλων διὰ τοῦτο Lake-poetes (λίμνης ποιηταί) ἢ ποιηταὶ τῆς λιμναίας σχολῆς.

Ὁ πρωτοπουργὸς Ρόβέρτος Πήλ ἐτίμησε τὸν ποιητὴν τούτον και τὸν κατέστησε διάδοχον τοῦ Σούθευ παρὰ τῆ αὐτῆς.

Ἀπέβιωσε δε κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος.

I. Γ.

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ.

Ἰουλιὸς.

Τρεῖς μῆνας ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν Βασιλεὺς ἀπέδημει τῆς Ἑλλάδος. Ἀπεδήμει δὲ χάριν τῆς πασχούσης ὑγείας του, τῆς ὁποίας βελτιωθείσης αἰσίως, ἐπανῆλθεν ἀπὸ τῆς 21, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ποθοῦντος αὐτὸν λαοῦ του.

Ἡ Α. Μ. περιμένετο ἀπὸ τῆς παρασκευῆς. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης τὰ πάντα προητοιμάσθησαν πρὸς ὑποδοχὴν του. Καὶ ἡ κυβερνήσις, και οἱ δὴ-

μοι τῶν Ἀθηνῶν και τοῦ Πειραιῶς ἔσπευσαν νὰ ὑποδεχῶσι προσηκόντως τὸν Ἄνακτα, ἐπιστρέφοντα εις τοὺς κόλπους τοῦ ἔθνους του. Ἀψίδες λαμπραὶ ἠγέρθησαν εις Πειραιᾶ και Ἀθήνας, πυροτεχνήματα, πυρὰ ἠτοιμάσθησαν εις ἑορτὴν τῆς ἐπανόδου του. Τὴν τρίτην τέλος, περὶ τὴν 8 ὥραν τῆς ἑσπέρας κροτεῖ τὸ πρῶτον κανόνιον· « ὁ Βασιλεὺς! ὁ Βασιλεὺς μας ἔρχεται » ἠκούσθησαν κραυγαὶ πανταχόθεν, και ἀμέσως ἡ Βασιλικὴ ἄμαξα, φέρουσα τὴν Α. Μ. τὴν Βασιλίссαν ἤλασε διὰ τῆς ὁδοῦ τοῦ Ἑρμοῦ, σπεύδουσα εις Πειραιᾶ. Ὅλη ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν ἠγέρθη και ἔτρεξεν ἐν ἀκαρεὶ ἵνα ὑποδεχθῆ τὸν Βασιλέα ἐπανερχόμενον.

Ἐν Πειραιεὶ ἐφωτίσθη ὁ λιμὴν και τὰ πολεμικὰ πλοῖα, ἔθνικά τε και ξένα, ἐσημαιοστολίσθησαν, ἐφωτολαμπρύνθησαν και διὰ κανονοβολῶν και πυροτεχνημάτων ἐχαιρέτων τὴν ἔλευσιν τοῦ Βασιλέως, και ὅτε δὲ ἀπέβη εις τὴν παραλίαν, ἐνθα ὑπεδέχθησαν αὐτὸν ὑπουργοί, πολῖται, αἱ ἐπιτροπαὶ τῶν Βουλῶν, ζητωκραυγαὶ ἐνθουσιώδεις ἐπλήρωσαν τὸν ἀέρα. Ἡ Α. Μ. μετὰ τῆς Βασιλίссας ἐφθασαν εις Ἀθήνας περὶ τὴν 11 και 1[2 ὥραν τῆς νυκτός, συνοδουόμενοι μέχρι τῶν ἀνακτόρων των ὑπὸ ἀτελευτήτων ζητωκραυγῶν, ὑπὸ πυρῶν και πυροτεχνημάτων.

Οὕτω λοιπὸν, ἡ Ἑλλάς, ποθοῦσα ἀδιαλείπτως τὸν Βασιλέα αὐτῆς, εἶδε περιχαρῆς ἐπανακάμπτοντα εις τοὺς κόλπους τῆς τὸν περιμένον αὐτῆς Ἄνακτα, τοῦ ὁποίου και τὴν καρδίαν και τὰς ἀρετὰς ἐξετίμησε και ἠγάπησε πάντοτε.

Ὡ! τοῦ ὠραίου, ἀλλὰ και ἀστάτου κλίματος τῆς Ἀττικῆς. Ἰδοὺ διατὶ ἀστατοὶ ἦσαν και οἱ προπάτορες ἡμῶν Ἀθηναῖοι, διατὶ εἰσιν ἀστατοὶ και οἱ νῦν! Οἱ δῶα μετοπωρινοὶ μῆνες ἦσαν χαρὰ Θεοῦ! Οἱ καύσωνες τῶν τελευταίων ἡμερῶν τοῦ Ἰουλοῦ ἐπανῆλθον, και ἐὰν ἐπέβλεψε κρυερὸν και ὑετώδες ὁ χειμὼν, ἀλλ' ἦτο τὸ βλέμμα του παροδικόν. Ἡμέραι πάλιν εὐφρόσωνοι ἀνέτειλον, ἐμειδιῶν δε, ὡς εις πρῶτην ἄνοιξιν, οἱ ἀγροὶ, ἐμειδιά ὁ οὐρανός, ἡ βλάστησις. . .

Ἀίφνης, καθ' ἑσπέραν τινὰ τοῦ καλοῦ Ὀκτωβρίου ἑσπέραν τρίτης (ἦτο 14 τοῦ μηνός) νέφη σκιάζουσι τὸν ὀρίζοντα, ἐπαπειλεῖται ὑετός, και, ἐνῶ τοῦ οὐρανοῦ οἱ καταράκται ἀνοίγωσιν, ἐνσκήπτει αἴφνης, κεραυνοῦ δίκην, λαίλαψ τρομερὰ και μανιώδης και ἀνακυκᾷ θάλασσαν και ἀνατρέπει πάν τὸ ἐμποδῶν.

Οἱ πιστεύοντες τοῦ Προφητᾶνακτος τὸ ῥῆμα, ὅτι Κύριος ἐστὶν ὁ ἐπιβλέπων ἐπὶ τὴν γῆν και ποιῶν τρέμειν αὐτὴν, πιστεύουσι δίκαια. Τὰ στοιχεῖα μόνα, ὅσον και ἂν μαινῶνται, δὲν ἔχουσιν ἰσχὺν τοιαύτην, ὥστε ἀνατρέψαι και καταστρέψαι τὰ πάντα, ἐὰν μὴ ἀπολύσῃ αὐτὰ χεὶρ Κυρίου ἐπὶ τὴν παρανομοῦσαν και ἀνοηταίνουσαν ἀνθρωπότητα.

Κατὰ τὴν φρικώδη ἐκείνην στιγμήν τῆς λαίλα-

πος (ἦν ὀρθῶς κατ' ἔνοιαν, ἂν ὄχι καὶ κατὰ γραμματικὴν, ἔγραψαν ἀρσενικῶς αἱ ἡμερῆδες, διότι συμφορὰς τοιαύτης ὄχι τὸ θῆλυ, τὸ γλυκὺ καὶ ἡμερον, ἀλλὰ τὸ ἄρβεν γένος δύναται μόνον νὰ διαπράξῃ) κατὰ τὴν φρικτὴν λοιπὸν ἐκείνην στιγμήν, τρόμος κατέλαβε πάντας καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ὅτι ἦλθεν ἡ συντέλεια τοῦ αἰῶνος καὶ ἐτοίμην βλέποντες τὴν ἀπώλειάν των « μνήσθητί μου Κύριε » ἀνεβόων. Ἐπὶ τέσσαρας ὥρας ἐβόιζε μακροθῶς ὁ ἄνεμος καὶ ἐσειέτο γῆ καὶ στερέωμα. Οὐδέποτε μνημονεύεται συμβῆσα εἰς Ἀθήνας καταιγίς τοιαύτη. Ὅτε δὲ, τὴν αὐγὴν, διεγέλασεν ἰλαρὰ καὶ γαλήνιος ἡ ἡμέρα, ἐγένετο καταφανὴς πᾶσα ἡ προξενηθεῖσα καταστροφή. Πλεῖστοι οἰκίαι ἐβλάβησαν, στέγαι ναῶν ἐκ μολίβδου ἀνάρπαστοι ἐγένοντο, καὶ πρόρριζα κατέπεσον ὅλα τὰ ἀρχαιότερα καὶ τὰ ὑψηλότερα δένδρα, ὧν αἱ κορυφαί, νόσφ' ἀιήρκει ἡ καταιγίς, ἐκρότουν καὶ συνεκρούοντο καὶ ἔκυπτον μέχρι γῆς.

Ὁ Πειραιεὺς παρέστηκεν θέαμα οἰκτρότατον. Ἡ ἀκτὴ ἅπασα ἐκαλύπτετο ἀπὸ συντρίμματα λέμβων καὶ πλοιαρίων, ὡς ἂν τὴν ὑστερίαν κατακλυσμοῦ τινος παγκοσμίου. Ἐφείσθη ὅμως τῶν εἰς τὸ Πάνθεον δένδρων, πρεσβείαις καὶ ἰκεσίαις . . . τῆς Δημοτικῆς ἀρχῆς τοῦ Πειραιῶς. Δὲν λέγομεν δὲ περὶ τῶν μεγάλων πλοίων, ὅσα συνετρίβησαν, καὶ τῶν ἀπωλεσθέντων ἀνθρώπων, οὐδὲ περὶ τοῦ ναυαγίου τῆς κορβέτας *Ἀμαλίας*, τὴν ὁποίαν ἡ καταιγίς ἐξώθησε κατὰ τῆς σαλαμινίας ἄκρας. Ἐναυάγησε δὲ ἡ χαρίεσσα ἡμιολία, διότι μεταγαγοῦσα πρὸ μικροῦ εἰς Ναυπλίαν ἐρασμαίαν τινὰ νεάνιδα, δὲν ἠθέλησε μετὰ τὸ γλυκύτερον ἐκεῖνο φορτίον νὰ δεχθῆ φορτίον ἄλλο· εὐτυχῶς ἐξώκειλεν ἐπὶ ἄμμου καὶ αἱ συμπλέουσαι οἰκογένειαι καὶ τὸ πλήρωμα, παρεκτὸς δύο δυστυχῶν, ἐσώθησαν· κατεποντίσθησαν δὲ τὰ κομιζόμενα ἐκ Ναυπλίου πυροτεχνήματα περὶ ὧν διέλαβον τὰ *Χρονικά*.

Τὴν ἐσπέραν δὲ τῆς ὑστερίας, λαμπροτάτη, ὡς οὐδέποτε, σελήνη ἀνέτειλεν εἰς οὐρανοῦς . . . Ἐμειδία τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἰλαρὸν, ὡς νὰ ἐφώτιζεν ἔρωτας καὶ ἡμεναίους καὶ ὄχι καταστροφάς καὶ ναυάγια! Καταγελαῖ ὁ οὐρανὸς πάντοτε, ὁ σκληρὸς, εἰς τὰ παθήματα τῶν ἀνθρώπων!

Ἀλλὰ τίς ὁ γίγας, τίς ὁ Τιτάν οὗτος, ὅστις ἐκεῖ, κατὰ τὸν Ἰλλυσὸν, κεῖται μέγας μεγαλωστί; Μὴ ὁ Ζεὺς ἐκεραύνωσεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου, καὶ ὁ Πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε ἐπάταξε τὴν αὐθάδειαν καὶ τὸ ἀγέρωχον αὐτοῦ;

Μία τῶν στηλῶν τοῦ μεγαλοπρεποῦς ἐκείνου ναοῦ του, μία τῶν στηλῶν, ἦτις, ὡς αἱ ἀδελφαὶ αὐτῆς, ἐγένετο μάρτυς συμβάντων εἰκοσιδύο καὶ ἐπέκεινα αἰῶνων, μάρτυς τῆς δουλώσεως τῶν Ἀθηναίων καὶ τῆς ἐλευθερώσεως αὐτῶν, καὶ τὴν ὁποίαν ἐσεβάσθησαν ὅλοι οὗτοι οἱ αἰῶνες καὶ πᾶσαι αἱ ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος διελευθῶσαι καὶ ἐκλείψασαι φυλαὶ· ἦτις διεσώθη ἀπὸ τὸ δρέπανον τοῦ πανδαμάτορος Χρόνου, ἀπὸ σεισμοῦ, πολέμου καὶ καταστροφῆς, πέπτωκεν ἐν μιᾷ νυκτὶ, κατάρριφθῆσα ὑπὸ τῆς σφοδρῆς ἐκε-

νης πνοῆς τῆς καταιγίδος. Τὴν αὐγὴν, αἱ δεκαπέντε ἀλλοὶ ἀδελφαὶ αὐτῆς ἐστράφησαν καὶ ἐζήτησαν αὐτήν, καὶ οὐχ εὔρον.

Ἢ! ἂν ἐδύνατο, λαμβάνουσα αἴφνης ψυχὴν καὶ λαλίαν ἀνθρωπίνην νὰ ἐγερθῆ ἡ προαιώνιος αὕτη στήλη καὶ ν' ἀφηγηθῆ πάνθ' ὅσων ἐγένετο μάρτυς καὶ τοὺς παλμοὺς, ὅσους ἄλλοτε ἔπαλλε τὸ πέτρινον στήθός της, καὶ τὰ δάκρυα, ὅσα ἔχυσεν ἀπὸ τῶν λιθίνων βλεφάρων της, (διότι ὄχι μόνον τῶν ἀνδρῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν μνημείων ὁ βίος εἶναι βίος δακρῦων) ἐποποιῶν ἤθελε βραψυδῆσαι μεγάλην καὶ φοβεράν. Γενεαὶ ἀνθρώπων, ἔθνη ὅλα ἤλθασιν καὶ παρήλθον, ἀλλ' αὕτη ἔμεινε ἀσάλευτος καὶ ὑψαύχην ἐπὶ τῆς βάσεώς της, καὶ τοσοῦτον ἡ ζωὴ τοῦ παρελθόντος μετουσιώθη ἐν αὐτῇ, ὥστε πεπτωκυῖα ἤδη, φαίνεται ἀληθῶς ὡς σῶμα ἀνθρώπου τινὸς νεκροῦ, ὅπερ ἄταφον κεῖται. Ἀλλ', ὡς ἡ Ἑλλάς, μεγάλη εἶσαι πεσοῦσα, ὡς ἦσο μεγάλη καὶ ἐγειρομένη.

Ἐκ δεκαοκτῶ σπονδύλων συνέκειτο ἡ στήλη καὶ αἱ μὲν δύο τῆς βάσεως ἔκλιναν μόνον, αἱ δὲ δεκαεξὲς ἔπεσον ἢ μία παρὰ τὴν ἄλλην καὶ συνεχόμεναι ἀλλήλαις, ὡς — καὶ μετὰ θάνατον μὴ θέλουσαι νὰ χωρισθῶσιν, ἀφοῦ δισχίλια ἔτη συνέζησαν, συνεδάκρυσαν καὶ συνανέπνευσαν ὁμοῦ. Ἐρασμαῖα σαβερότης, ἦν μόνον εἰς πέτρας καὶ μάρμαρα, ὄχι δὲ εἰς καρδίαν ἀνδρῶν καὶ . . . γυναικῶν δύναται τις ν' ἀπαντήσῃ!

Παράδοξος δὲ σύμπτωσις! Λέγεται ὅτι ὑπὸ τὴν στήλην ταύτην, πρὸ τινῶν ἀκόμη μηνῶν, μία τῶν χαριστέρων κυριῶν μας ἐκάθητο ἐν κύκλῳ καὶ ἄλλων καὶ τῆς ἐσπέρας ἔπνεε τὴν δροσερὰν αὔραν. Μεταξὺ δὲ λόγων,

— Πόσον ὠραῖον θὰ ἦτο νὰ ἐπιπτεν ἡ στήλη αὕτη, καὶ νὰ τὴν ἰδῆ τις πεπτωκυῖαν . . . » ἐπέφευρον ἡ κυρία.

Καὶ ἰδοὺ πέπτωκας, ὦ στήλη! μὴ εἰσῆκουσας τῆς εὐχῆς ταύτης, καὶ προσέφερες αὐτῇ εἰς ὀλοκαύτωμα τὴν δισχίλιετῆ ὑπαρξίν σου; διότι τῇ γυναικὶ καὶ στήλαι καὶ ἀκροπόλει καὶ ὄρη καὶ δαιμόνια ὑποτάσσονται; ἦ τίνοος ἔνεκεν ἄλλου ἔκλινας τὴν ὑψηλὴν κεφαλὴν σου ἐπὶ τὴν γῆν, ὡς ὁ μαχητῆς, ὅστις φέρων τραῦμα βαθύ ἐπὶ τοῦ στήθους του, ἀποσύρεται τοῦ πεδίου τῆς μάχης καὶ κατακλίνει τὸ σῶμα του εἰς παράμερόν τινα γωνίαν τῆς ὁδοῦ;

Πεσοῦσαν δὲ σ' ἐβρήνησαν πολλοὶ ὀφθαλμοὶ μέλανες καὶ γλαυκοὶ, ὅτι οὐδὲ σὺ, καίτοι στήλη οὖσα, οὐκ ἀντέσχες εἰς τῶν ἐτῶν τὰς προσβολάς! Στήλη εὐδαίμων, ὅτι ἐχύθησαν ἐπὶ σὲ δάκρυα τρυφερότητος καὶ κατανύξεως, ὅποια δὲν καταλείβονται ἐπὶ τὸν νεκρὸν ἐμφύχου σώματος! . . .

Ὁ ναὸς τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς ἤρχισε κτιζόμενος ἐπὶ Πεισιστράτου, 330 ἔτη περίπου π. Χ. Ἀρχιτέκτονες αὐτοῦ ἦσαν Ἀντιστάτας, Κάλκισσρος, Ἀντιμαχιδῆς καὶ Πόριος· οἱ Πεισιστρατίδαι ἐπιμελήθησαν ἐπίσης τῆς οἰκοδομῆς αὐτοῦ, ἀλλὰ μετὰ τὰ μηδικὰ, ὀλίγον προἰδέυσεν τὸ κτίριον. Τὸ ἔτος 474 π. Χ. Ἀντίοχος ὁ Ἐπιφανὴς ἐπεσφόρτισεν τὸν Ῥωμαῖον ἀρχικέκτονα Κορσούτιον νὰ ἐξακαλουθῆσῃ

τὴν οἰκοδομήν, ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως τούτου αὐτῆς διεκόπη ἡ ἐργασία, ἐπαναληφθεῖσα ἔπειτα ἐπὶ Αὐγούστου Καίσαρος, καὶ πάλιν διακοπίεσα. Μόνον δὲ ἐπὶ Ἀδριανοῦ ἐπεραιώθη ὥστε ἡ οἰκοδομὴ τοῦ ναοῦ τούτου μετὰ ἑπτὰ περιπότου αἰῶνας ἀπὸ τῆς ὑπὸ τοῦ Πεισιστράτου ἰδρύσεως αὐτοῦ ἐπεραιώθη. Ἐπεραιώθη δὲ ἐν ἡμέραις δουλικαῖς. Ἴδου δὲ τί περὶ τοῦ ναοῦ ἀναφέρει ὁ Πausanias. (Ἄττικ. κερ. ιή.) « Πρὶν δὲ εἰς ἱερὸν ἰέναι τοῦ Διὸς τοῦ Ὀλυμπίου, Ἀδριανὸς ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς τὸν τε ναὸν ἀνέθηκε καὶ θέας ἄξιον ἀνδριάντα οὐ μεγέθει μὲν (ὡς μὴ Ῥωμαίοις καὶ Ῥοδίοις εἰσὶν οἱ κολλοσοῖ, τὰ λοιπὰ ἀγάλματα ὁμοίως ἀποδείκνυται) πεποιήται δὲ ἔκ τε ἐτέρας καὶ γριστεῖ καὶ ἔχει τέχνης εὖ πρὸς τὸ μέγεθος ὀρῶσιν. »

Ὁ ναὸς ὅλος συνέκειτο ἐξ 120 στηλῶν κορινθιακῆς τάξεως, ὧν ἑκάστη εἶχε διάμετρον μὲν 6 ποδῶν, ὕψος δὲ πλεόντων 60. Τὸ μήκος τοῦ ναοῦ ἦτο ποδῶν 359 καὶ τὸ πλάτος ποδῶν 273, ὥστε μετὰ τὸν ἐν Ἐρέσῳ ἐπιφανῆ ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος, ὅστις κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πλινίου εἶχε μήκος μὲν 425 ποδῶν, πλάτος δὲ 220, τὸ Ὀλυμπίον ἦτο ὁ μεγαλύτερος ὡς καὶ ὁ μεγαλοπρεπέστερος τῶν Ἑλληνικῶν ναῶν, ἡ Ἁγία Σοφία τῆς Ἑλληνικῆς Ἑλλάδος. Ἡ περιφέρειά του ἄπασα ἦτο τοσαύτων περιπότου σταδίων ἑδαπανήθησαν δὲ πρὸς ἐντελῆ ἀνεγερσίν του πλεόντων 7,000 ταλάντων ἦτοι ὅ περιπότου ἑκατομύρια δραχμῶν. Καὶ ἀτελεῖ δὲ ἐθαλαμῶν οἱ ἀρχαῖοι αὐτὸν τοσοῦτον, ὥστε ὁ Γ. Αἰβίος ὀνομάζει αὐτὸν μοναδικὸν ἐπὶ τῆς γῆς « Jovis Olympii templum Athenis unum in terris incohatum magnitudine Dei.

Ἡ ἄνωθι εἰκονογραφία πρῶστᾶ τὴν πύλην τοῦ αὐτοῦ Ἀδριανοῦ, ὅστις εὐηργέτησεν ἀληθῶς τὰς Ἀθήνας, ἐφ' ἧς δὲ ἐπιγράφεται τὰ θρηλλούμενα ταῦτα, βορειοδυτικῶς μὲν

ΑΙΔΕΙΣΑΘΗΝΑΙΘΗΣΕΩΣΗΠΙΡΙΝΠΟΛΙΣ

εἰς δὲ τὸ πρὸς τὸν Ἰλυσσὸν πρόσωπον,

ΑΙΔΕΙΣΑΔΡΙΑΝΟΥΚΑΙΟΥΧΙΘΗΣΕΩΣΠΟΛΙΣ.

Πέραν δὲ αὐτῆς ἐγείρονται αἱ στήλαι τοῦ Ὀλυμπίου. Βλέπετε δὲ τὰς τρεῖς, τὰς μεμονωμένας ἐκείνας στήλας; ἡ πεπτωκυία εἶναι ἡ ἐν τῷ μέσῳ. Μέχρι τοῦ ἔτους 1760 ἐσώζετο καὶ δεκάτη ἐσθόμη στήλη, ἀνίκουσα εἰς τὴν δυτικὴν μετώπην τοῦ ναοῦ. Ταύτην συνέτριψαν, κατὰ διαταγὴν βοεβόδα τινὸς Ὀθωμανοῦ, εἰς οἰκοδομὴν τζαμιῦ. Ὀλιγώτερον βέβαια κακὸν ἐπροξένησεν ὁ Ὀθωμανὸς οὗτος βοεβόδας παρὰ τὸν ἐξευγενισμένον Κενηγισμάρην καὶ τὸν Λόρδον Ἐλγιν, τοὺς συντρίψαντας τὸν Παρθενῶνα. Κατὰ ποίαν δὲ ἐποχὴν ὁ περίβλεπτος ναὸς οὗτος ἐξηφανίσθη ἄγνωστον.

Ἐκ τῆς καταγίδος ἐκείνης, ἣν λέγουσί τινες ἀπιθάνως συνοδευθεῖσαν καὶ ὑπὸ σεισμῶν, κατέπεσαν καὶ δύο στήλαι τοῦ Ἐρεχθεῖου ἐν τῇ Ἀκροπόλει.

Φίλος μας τις ποιητὴς ἐπέγραψεν ἐπὶ ἐνὸς τῶν σπονδύλων τῆς πεσοῦσης στήλης τοὺς ἐξῆς στίχους, ὡς ἐπιτάφιόν τινα ἐπιγραφῆν.

Ἐκενόθη ἀπειράκις ἡ Κλεψύδρα τῶν αἰῶνων,
 Ἀλλὰ σὺ τῆς εἰμαρμένης τῆς ἀρχαίας Μουσεῖον,
 Περιπέπαιξας τὰς τόσας καταγίδας τῶν χειμῶνων,
 Κ' ἔπεσες ἀποκαμουσα εἰς τὸν ἄσμηόν σου βίον.
 Τὸ ἀρχαῖον μεγαλεῖον πεπτωκὸς με λύπην εἶδες,
 Ὡς ἐκεῖνο, καὶ σὲ τώρα ἐρρίψαν αἱ καταγίδες . . .

Αἱ λαίλαπες καὶ αἱ καταγίδες δὲν ἐκόλυσαν τὰς Βουλὰς τοῦ ἐπιδειξάι δραστηριότητα μεγίστην κατὰ τὸν Ὀκτώβριον ἐξ ἐναντίας συνέτεινον μάλιστα εἰς τοῦτο. Ληγούσης τῆς συνόδου των, ἠθέλησαν νὰ στήσωσι νέα νομοθετικὰ τρόπαια, καὶ, ὡς ἀλεῖ ὁ κελδὸς μῦθος πᾶν ὅ,τι τῷ ριφθῆ, ἤρχισαν ἀλήθουσαι πᾶν ὑποβαλλόμενον αὐταῖς νομοσχέδιον, — ὠφελιμώτατα ὅμως ἅπαντα.

Ἰπάρχουσι δὲ καὶ τινὰ ἄλλα σπουδαῖα ἐν τῇ πολιτικῇ σφαίρᾳ, ἀλλὰ σιωπῶσι περὶ τούτων τὰ Ἔργα καὶ αἱ Ἡμέραι, ἅτινα φεύγουσι τὰς μεστὰς ἀκανθῶν καὶ τριβόλων χώρας τῆς πολιτικῆς, καὶ τέρπονται εἰς τοὺς εὐθαλεῖς παραδείσους τῶν ἐρασιμῶν διατριβῶν καὶ τῶν ἀθῶων ἀνεκδότων.

Καὶ ἰδοῦ, ἠθέλαμεν διηγηθῆ ἀνεκδοτόν τι, ἀφορῶν περιπετείας συζυγικὰς καὶ πολιτικὰς, ἕπερ μᾶς ἐνεπιστεύθησαν ὑπὸ τὴν σφραγίδα τῆς πλέον ἀπολύτου μυστικότητος, ἂν δὲν προσήλουν τὴν προσοχὴν ἡμῶν συμβάντα τινὰ εὐρωπαϊκὰ. Οἱ ἡμερογράφοι εἶναι, ὡς ἡ ἀφελὴς ἐκεῖνη γυνὴ τοῦ μύθου, πρὸς ἣν μυστικόν τι ἀπίθανον ἐμπιστευθεὶς ὁ σύζυγός της, ἵνα δοκιμάσῃ αὐτήν, (τῇ ἐσύστησε δὲ ἄκραν ἐχεμύθειαν), ἤκουσεν αὐτὸ τὴν ὑστεραίαν ἐν τῇ ἀγορᾷ, προσηχημένον καὶ κεκαλλωπισμένον. Ἀδυναμία κοινὴ εἰς τὰς γυναῖκας καὶ τοὺς ἡμερογράφους!

Ἡ βασιλικὴ μέχρι τῆς 24 Φεβρουαρίου 1848, ἡ δημοκρατικὴ ἐπὶ τινὰς μόνον μῆνας Γαλλία, γίνεταί προσεχῶς Αὐτοκρατορικὴ. Οὔτε πόλις, οὔτε πολίχνιον, οὔτε ἀρχή, οὔτε ἰδιώτης ἔμειναν ἐν Γαλλίᾳ, οὐμὴ εὐχηθέντες τὴν αὐτοκρατορίαν, οὐμὴ προσαγορεύσαντες τὸς Λουδοβικοὺς Ναπολέοντα Αὐτοκράτορα, κατὰ τὴν τελευταίαν περιοδειαν του.

Ἐπανερχόμενος δὲ εἰς Παρίσιους, ὅπου ἠγέρθησαν κατὰ τὴν διάβασίν του εἴκοσι καὶ τρεῖς θριαμβευτικαὶ ἀψίδες, προσηγόρευσε αὐτὸν καὶ τις δῆμαρχος καὶ ὁ νομάρχης Αὐτοκράτορα, ταπεινῶς δεόμενοι αὐτοῦ ἵνα εἰσακούσῃ τῆς παγκοίνου εὐχῆς.

Ἀναμένεται ἤδη μόνον τὸ δόγμα τῆς Γερουσίας, ἐπὶ τοῦ ὁποίου θέλει ἐρωτηθῆ ὁ λαός. Τὰ κρίματα τοῦ Κυρίου ἄβυσσος! Ἡ τοῦ Ναπολέοντος δυναστεία ἀνεγείρεται θαυμασίως καὶ παραδόξως, καὶ ἀνεγείρεται κατὰ τὸν πλέον παράδοξον τρόπον! Τὸν γαλλικὸν λαὸν δυνάμεθα ἄρᾳ γε νὰ παραβάλλωμεν πρὸς τοὺς ἀρχαίους Ἀθηναίους, οἵτινες, νικητὴν μὲν ἐθεοποίησαν Δημήτριον τὸν Πολιορκητὴν, νικηθέντος δὲ κατέβριψαν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ τοὺς 300 αὐτοῦ ἀνδριάντας; ἀλλ' οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον ἐκπέσει, εἶχον ἐξαχρειωθῆ τότε, καθὸ ἀποβαλόντες τὴν ἐλευθερίαν των, οἱ Γάλλοι δὲ καὶ αὐτόνομοι καὶ ἰσχυροὶ καὶ ἐλευθεροὶ ὑπάρχουσι.

Μὴ θαυμάζωμεν. Ἐβαρύνθησαν τὰς θεωρίας τῶν ποιητῶν καὶ τῶν φιλοσόφων, οἵτινες ἐφαντάσθησαν πρὸς τιγμὴν νὰ κυβερνήσωσιν αὐτοὺς, καὶ ἀποδεικνύεται ἄλλην μίαν φορὰν ἐκ τούτου, ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ πλέον προηγμένοι λαοί, (οἵτινες ὅμως ἔσονται πάντοτε νήπια) δὲν κυβερνῶνται διὰ θεωριῶν, ἀλλὰ διὰ τῆς βλάβου καὶ τῶν πομπῶδων ἐπιδείξεων.

Ὁ Λαμαρτίνος ἐν τούτοις, περὶ οὗ ἐπροσῆτευσε τοσαῦτα ἡ βασιλις τῆς Παλμύρας, ἡ Λέδου Στανόπ, βασιλεύει ἤδη εἰς τὰς ἐπιφυλλίδας τῆς ἐφημερίδος *le Pays*, δημοσιεύων ξηρὰν τινὰ ἀφήγησιν τῆς Ἑλληνικῆς, ὡς φαίνεται, ἐπαναστάσεως, *un recit assez sec des luttes des Ottomans et des Grecs il y a quelque trente ans*, ὡς λέγει ὁ ἡμερογράφος τῆς Βελγικῆς Ἀνεξαρτησίας. « Ἐν τῇ πρώτῃ αὐτοῦ ἐπιφυλλίδι, παρατηρεῖ ὁ αὐτὸς συνάδελφος ἡμῶν, ὁ ἐνδοξος ποιητὴς ἄρχεται ἀντικερως συνιστῶν τὰς γαίας αὐτοῦ, τὰς ἐν Σμύρνῃ . . .

Ἀπὸ τὰ λυρικά ἐκεῖνα ὕψη καὶ τὴν ὑψηλὴν κυβερνητορίαν ἐξέπεσε, λέγει, ὁ ποιητὴς εἰς πολλὰ ταπεινὴν καὶ χαμαιπετὴ σφαῖραν. Ἐπρεπε ν' ἀρκεσθῆ, ὁ Κ. Λαμαρτίν με τὸ ἐν τῇ ἐφημερίδι *Τύπῳ* Πασαλικίον αὐτοῦ. Πωλεῖ τὸν πεζὸν λόγον του ἀντὶ 2 φρ. καὶ 1[2 τὴν γραμμὴν, συγκειμένην ἐκ 35 στοιχείων, ἤτοι 40 περίπου λεπτῶν τὸ στοιχεῖον! ὥστε ἐκάστη ἡμερησίᾳ ἐπιφυλλίς τῷ ἀποφέρει 4000 φράγκα! Τὸ σύγγραμμα θέλει καθέξει ἑκατὸν ἐπιφυλλίδας, ὥστε ἔχει ὁ ποιητὴς καθαρὸν κέρδος 400,000 φράγκων.

Ἢδη γράφει περιήγησιν κατὰ τὴν Ἀνατολήν, δημοσιευομένην ἐν τῷ *Τύπῳ*, καὶ ὁ Κ. Θεόφιλος Γωτιέ, περιήγησιν ἐπίσης ξηρὰν, ὅχι δὲ καὶ κατὰ ξηρὰν, ὡς συμπεραίνομεν τοῦλάχιστον ἐξῆσσαν ἀνεγνώμεν· ὁ ἀνὴρ θαυμάζει καὶ ἀποκαλεῖ θάρβαρον ὅτι δὲν εἶδεν ἐν Σύρῳ γυναῖκας περιφερομένας εἰς τὰς ὁδοὺς ἢ πωλοῦσας ἐν τοῖς ἐμπορείοις. Ὁ *Σαριβαρί* παρῶδῃσε πνευματωδέστατα τὴν περιήγησιν ταύτην.

Παρ' ἡμῖν δὲ ἡ φιλολογία ὑπνώττει νήδυμον ὕπνον, (δὲν ἀναφέρομεν τὸ *Φαρμακίδου Ἀτίδιστον*) καὶ ὄλην αὐτῆς τὴν ἐνέργειαν (πράγμα ἐπαινετὸν) ἀπορροφῶσι τὰ διδασκτικὰ βιβλία, τὰ ὅποια ἐξέρχονται καθεκάστην ἀπὸ τὰ ἀκάματα πιστήρια τοῦ Κ. Α. Κορομηλά. Τοιαῦτά εἰσιν, ἡ δευτέρα ἐκδοσις τῆς *Φυσικῆς καὶ Μαθηματ. Γεωγραφίας* τοῦ Κ. Χορτάκη, συγγράμματος τῶντι ὠφελίμου, καὶ τῆς *Μέσης ἱστορίας* τοῦ Κ. Κ. Παπαβήρηγοπούλου, περὶ ἧς θέλομεν ὁμιλήσει ἀκολουθῶς. Ἐν δὲ μόνον σύγγραμμα ἱστορικὸν καὶ λίαν σπουδαῖον πραγματευόμενον ὕλην μᾶς ἐπεμψεν ἡ ἀδελφὴ Κέρκυρα, τὰ *Δημοτικὰ ἄσματα τῆς Ἑλλάδος*, μετὰ μελέτης ἱστορικῆς περὶ *Μεσαιωνικοῦ Ἑλληνισμοῦ* ὑπὸ Σπυρ. Ζαμπελίου Λευκαδίου.

Ἡ συλλογὴ τῶν *Δημοτικῶν ἄσμάτων* εἶναι ἀξιόλογόν τι καὶ ἐθνικὸν ἔργον· ξένοι μέχρι τοῦδε ἐξέδιδον ταῦτα, ἢ δὲ συλλογὴ τοῦ Κ. Ζαμπελίου περιέχει καὶ πολλὰ ὅλων ἀνεκδότα καὶ τὰ μᾶλλον λαμπρὰ, ὅποια εἶναι, ὁ *Ἀποχαιρετισμὸς τοῦ Κλέγτου*, ἡ *Κλεγοπαῖλα*, *Παράπονα ποιεῖοῦ* κλπ. Ἡ δὲ *Μελέτη* τοῦ Κ. Ζαμπελίου εἶναι προῖον ψυχῆς διάπυρον πνεύσεως ἑλληνισμὸν· εἶναι ἔργον ἀξιὸν τῶντι Ἕλληνας καὶ σπουδαιότατον. Ὁ συγγραφεὺς εἰσδύει εἰς αὐτὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Μεσαιωνοῦ τὰ σπλάγγνα καὶ ἐξάγει λαμπρότατα καὶ καιροφανῆ, ἀλλὰ δυστυχῶς, ὑπερβολικὰ πολλάκις συμπεράσματα. Ὁ ἐθνισμὸς καὶ τὸ χριστιανικὸν φρόνημα

ἀποπλανᾷ ἐν πολλοῖς αὐτὸν, ὡς παρασύρει αὐτὸν εἰς λάθη γλωσσηματικά καταφανέστατα ἢ ἔφεςις αὐτοῦ εἰς τὸ καινοτομεῖν περὶ τὴν γλῶσσαν, τὴν δὲ ποίαν ἄλλως γράφει νευρώδη, εἰκονικὴν, ἀλλὰ δι' ὃν εἶπομεν λόγον ἀκάνוניστον. Οὕτως ἡ λέξις *Μεσαιωνικὸς καὶ Μεσαιωνισμὸς* δὲν εἶναι ἐπιτυχῆς, ἐνῶ τὸ προσηγορικὸν *Ἰστοριονομία, κεκαινοτόμηται* τῶντι ἑλληνικώτατα καὶ ἐπιτυχέστατα. Εὐχῆς ἔργον ἦτο ὁ Κ. Ζαμπέλιος νὰ ἐκδώσῃ εἰς φῶς τὸ σύγγραμμά του εἰς δευτέραν ἐκδοσιν, εἰς ἣν εἴμεθα βέβαιοι, θέλει διορθῶσει καὶ βελτιώσῃ αὐτὸ κατὰ πολλὰ, καὶ καταστήσει ἀληθῶς τὸ *πρῶτον νεώτερον ἑλληνικὸν ἀύγγραμμα*.

Εἰς πολλὰ βεβαίως, τὸ λόγιον μέρος τῶν Ἑλλήνων δὲν εἶναι σύμφωνον μετὰ τοῦ νέου συγγραφῆως, ἀλλ' ἰδίως εἰς τὴν γνώμην του, ὅτι ἡ ποίησις δὲν ἔχει μέλλον ἐν Ἑλλάδι. Ὁ ἀρνούμενος τὸ μέλλον τῆς Ἑλληνικῆς ποιήσεως, ἀρνεῖται καὶ τὸ παρελθὸν τοῦ ἔθνους καὶ τὸ μέλλον. Ἡ πολυθεϊκὴ Ἑλλάς εἶχε τὴν ποίησιν τῆς, εἶχε τὴν ποίησιν τῆς ἢ Ἑλλάς τῆς δουλείας, καὶ ἡ Ἑλλάς τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἡ Ἑλλάς τῆς Ἐλευθερίας καὶ τοῦ Μέλλλοντος δὲν θέλει ἔχει καὶ αὐτὴ τὴν θεόπνευστον Μοῦσάν τῆς; ...

Κατ' αὐτὰς ἔθλιψαν τὴν κοινωνίαν μας λυπηροὶ τινες θάνατοι.

Μειράκιον, τῆς σπανίας ἀγωγῆς καὶ σπανίων ἀρετῶν, διότι ἀνετρέφετο παρὰ τῶν ἀγαθῶν γονέων του ἐν φόβῳ Θεοῦ καὶ ἐν ἀγάπῃ τοῦ πλησίον, (ὡς πρκατηρήσωμεν δυστυχῶς, ὅτι ἀμελεῖται μέγਾਲως κατὰ τοῦτο ἡ ἀγωγή τῆς νέας, τῆς ἀρτιβλαστούς γενεᾶς), μετὰ βραχεῖαν ἀσθένειαν ἀνέβη ὁ ἄγγελος εἰς τὴν ἀληθῆ πατρίδα του — τὰ οὐράνια.

Ὁ Ἀλέξανδρος ἦτο μονογενὴς υἱὸς τῆς πολυδακρύτου οἰκογενείας, ἥτις εἶχεν εἰσέτι νεάζον ἐν τῇ καρδίᾳ τὸ πένθος τῆς πρὸν τριετίας ἀποθανούσης πολυθελγήτρου θυγατρὸς τῶν. ἔχουσα τὴν θρησκείαν τῆς καρδίας καὶ τῆς στοργῆς, ἡ ἀγαθὴ μήτηρ δὲν κατέπνιξε τὴν θλίψιν τῆς εἰς τὰς ἐγκοσμίους διασκευάσεις, τὰ ἐπιζῶντα τέκνα, ὁ σύζυγος, οἱ συγγενεῖς δὲν ἐπαρηγόρησαν τὴν ὄρφανὴν τοῦ ἐνὸς τῶν τέκνων αὐτῆς καρδίαν τῆς. ὦ! τὴν ὄρφανίαν τῆς οὐδὲμία χαρὰ ἐπίγειος παρηγορεῖ! . . . Ἐπισκέπτετο τὴν κόριν τῆς κεκοιμημένης καθ' ἑκάστην ἑβδομάδα, ἐπὶ τοῦ ψυχροῦ μαρμάρου τοῦ τάφου καὶ ἡ ψυχὴ τῆς παιδὸς, ὄρφανῆς καὶ εἰς αὐτὰ τὰ οὐράνια, καθήρχετο ἐπὶ τῶν λευκῶν πτερύγων τῆς καὶ ἐδέχετο τὸν ἀσπασμὸν τῶν μητρικῶν χειρῶν, ἅτινα δὲν εἶχε νὰ φιλῇ εἰς τὴν οὐράνιον αὐτῆς κατοικίαν . . .

Πρό τινων μηνῶν ἤλθεν οἰκογενειακῶς ἐν Ἑλλάδι, ἀνὴρ βαθύπλοτος, θέλων τὰ πλοῦτη αὐτοῦ νὰ καταστήσῃ χρήσιμα τῇ κοινῇ πατρίδι. Ὁ Ν. Στουρνάρης ὁ ἐξ Ἠπείρου, τῆς γῆς ταύτης τῶν εὐεργετῶν τοῦ ἔθνους, δὲν ἠτύχησε νὰ ἴδῃ τὴν ὥραιαν αὐτοῦ ἔφρην πραγματοποιουμένην . . . Ἀπεβίωσεν αἰφνιδίως καὶ μακρὰν τῶν ἀγκαλιῶν τῆς οἰκογενείας του. **Δυστυχῆς Ἑλλάς!** Ἐν σοὶ οὐδὲν καλὸν νὰ στερεωθῇ

δύναται. Σὺ μὲν δὲν πταίεις εἰς τὸν θάνατον τοῦ φιλογενοῦς ἀνδρός, διότι

«Μοῖραν οὔτινα φημί πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν» ἀλλ' ἀπέθανε πρὸς δυσμοίριαν σου!

Εἰς τῶν ἀγωνιστῶν, οἵτινες ἀφῆκαν πατρίδα, οἶκον, πλοῦτη καὶ δόξαν, χάριν τῆς φιλάτης Ἑλλάδος, ὁ Ἰωάννης Σούτσος, Νομάρχης Πατρῶν, ἀπεβίωσε καὶ οὗτος ἐσχάτως, ἀφείς λύπην εἰς πάντας ὅσοι ἐγνώρισαν αὐτόν.

Νέον ὄνομα ἀγωνιστοῦ ἀνηρτήθη ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ βουλευτηρίου ἐν συνοδίᾳ ὄλων τῶν εὐκλεῶν ἐκείνων ὀνομάτων τῶν τῆς πατρίδος φωστήρων καὶ προμάχων.

Πρό τινων μόλις μηνῶν ἀνεγράφετο ἄνωθεν τοῦ προεδρικοῦ βήματος ὄνομα τι τῶν διασημοτέρων ἀνδρῶν τῆς Ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος, τὸ τοῦ *Λαζάρου Κουρτουριώτου*, προσετέθη εἶτα τὸ ὄνομα ἀνδρός πολλὰ θυσιασάντος καὶ παθόντος ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, δημοσίᾳ δὲ δαπάνῃ ταφέντος, διότι δὲν τῷ εὐρέθη οὐδ' ὀβολός, τοῦ *Μαρουῖ Ἰ Βεγάρδου*.

Κατὰ δὲ τὸν δεκάδιον μετέστησεν ἐν σκηναῖς δικαίων καὶ ὁ γεροσυιαστῆς Ν. Πονηρόπουλος, εἰς τῶν ἀρχαιοτέρων καὶ ὠφελιμοτέρων ἀγωνιστῶν, διότι ἐχρημάτισε μέλος τῆς πρώτης ἐκείνης ἐθνικῆς Συνελεύσεως, τῆς ἐν Καλτετζαῖς, μητρὸς, οὕτως εἰπεῖν, πσῶν τῶν μετὰ ταῦτα. Ὁ μακαρίτης, καὶ ζῶν ἐμερίμνα ὑπὲρ τῆς πατρίδος, (ἀρετὴ ἀξία νὰ μνημονευθῇ, διότι κατέστη σπανία) καὶ ἀποθνήσκων ἠθέλησε νὰ μὴ γίνῃ αὐτῇ ἐπιζήμιος, ἀπαγορεύσας τοῦ νὰ ταφῇ δαπάνῃ τοῦ ἔθνους . . . Πιστὸς δὲ μέχρι τελευταίας πνοῆς εἰς τὸ φρόνημα καὶ τὴν φιλίαν αὐτοῦ (πράγμα καὶ τοῦτο σπάνιον τὴν σήμερον) παρήγγειλε νὰ τὸν ἐνταφιάσῃ παρὰ τὸν Κωλέττην. Ἀγαθὸς οἰωνός! ὁ Πελοποννήσιος ἀγωνιστῆς ζητεῖ τὴν αἰωνίαν αὐτοῦ κλίνην παρὰ τὴν κλίνην ἀγωνιστοῦ ἐτερόχρονος. Τὸ σχίσμα, ὅπερ σώζει εἰσέτι μικρὰ ἴχνη μετὰ τῶν ζώντων, ἐξηλειφθη ἀπὸ μέσου τῶν νεκρῶν.

Διὸ, ἐνῶ ἀναρτῶνται νέα ὀνόματα εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ βουλευτηρίου, δὲν ἔπρεπε νὰ ἐκλείπωσιν ἄλλα ἀρχαῖα, ἀνδρῶν θυσιασθέντων ὑπὲρ πατρίδος. Τοιοῦτον εἶναι τὸ ὄνομα τοῦ *Ἀριστείδου*, πρώτου πεσόντος μάρτυρος τῆς ἐλευθερίας ἐν Ἀδριανουπόλει, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους 1820, ὅτε ἐπέστειλετο παρὰ τοῦ ἀειμνήστου Ἰψηλάντου ἀπόστολος ἐπαναστάσεως εἰς Σερβίαν. Ὁ Ἀριστείδης συλληφθεὶς, καταστρέφει τὰ ὅποια ἔφερεν ἐπικίνδυνα γράμματα τοῦ Ἰψηλάντου, εἶτα δὲ βασιανζόμενος ἵνα μαρτυρήσῃ, ἀποκόπτει τὴν γλῶσσαν του, μὴ αἰφνης ἐκ τῶν ἀληθδόνων ὁμολογήσῃ τι ἄκων. Τὸν δὲ Ἀριστείδην τοῦτον, Θετταλὸν τὴν καταγωγὴν, καὶ οἱ γνωρίσαντες αὐτὸν καὶ τὸ περὶ *Φιλικῆς Ἑταιρίας Δοκίμιον Ἰστορικὸν* τοῦ Κ. Ι. Φιλήμονος (σελ. 299) καὶ τὰ *Ἰστορικὰ Ἀπομνημονεύματα* τοῦ Κ. Ν. Σπηλιάδου (σελ. 33) ὀνομαζούσιν *Ἀριστείδην Πῶπ*.

ΓΟΡΓΙΑΣ.